

ΑΡΣΕΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΑΘΗΜΑ ΣΟΦΙΑΣ ΚΑΪΤΑΤΖΗ-ΓΟΥΪΤΛΟΚ ©

ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- [1] ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΝ ΑΡΣΕΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ
- [2] ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
- [3] ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΛΥΚΕΙΑΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
- [4] ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ PATRICIA NIEDZWIECKI 'ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ' ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, Νο 40
- [5] ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ-ΤΡΙΩΝ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ / WORKSHOP

[1] ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΟΡΦΩΝ ΑΡΣΕΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΜΕΣΩ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΑΧΡΕΙΑΣΤΗΣ, ΕΠΙΒΛΑΒΟΥΣ, ΑΝΙΣΟΤΙΜΗΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΙΜΗΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΔΟΚΙΜΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

[1]

α. «[...] , δηλαδή η σεξουαλικότητα, και η «δημιουργική δύναμη», τόσο **του καλλιτέχνη** όσο και **του επιστήμονα**, είναι οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.»

στο έργο: 'ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ' του Βασίλη Ραφαηλίδη, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, (σελ. 60-61).

Είναι αξιοσημείωτο, εδώ, πως οι όροι: 'ο καλλιτέχνης', 'του καλλιτέχνη' και 'του επιστήμονα' στο συγκεκριμένο δισέλιδο απαντώνται δέκα φορές.

β. **«Εραστής της τέχνης – αυτό σημαίνει ερασιτέχνης.»**

(Όπως παραπάνω σελ. 61).

Στο εδάφιο αυτό παρουσιάζεται η παραπάνω αξιοπερίεργη διττή αναφορά αρσενικοποίησης του λόγου.

Επειδή για τα ερωτικά στη γλώσσα μας, στους άνδρες εμφανίζεται ο επιθετικός (και ουσιαστικοποιημένος) προσδιορισμός: «εραστής», ενώ αντίθετα για τις γυναίκες δεσπόζει ο όρος: «ερωμένη» (μετοχή), δύσκολα θα βρεθεί εξισωτική βελτίωση. Υπό αυτό το πρίσμα, ακόμη και αν ήθελε ο συγγραφέας Β. Ραφαηλίδης, φερειπείν, μέσω της χρήσης του πληθυντικού: «οι εραστές» να διορθώσει το λόγο του εξισωτικά, πάλι δεν θα συμπεριελάμβανε και δύσκολα θα εξίσωνε λεκτικά και τις γυναίκες καλλιτέχνιδες. Τις 'εράστριες της τέχνης'.

[2]

«Κλίμα ελευθερίας και σεβασμού για **τον εργαζόμενο.**»
στο 'ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ, ΑΠΟΪΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΝΕ@ ΟΙΚΟΝΟΜΙ@' του
Κώστα Μασμανίδη, (2000), Εκδόσεις Εξάντας (σελ. 213),

[3]

«Ο ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ **Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ**»

εντοπίζεται στα **Περιεχόμενα** του βιβλίου:

'Τ.Ν.: ΕΓΚΛΗΜΑ Ή ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ,' (1998), του Χ.Η. Χαλαζία, Ελληνικά
Γράμματα.

[4]

«(Δεν μιλώ για τους υπολογισμούς **του μηχανικού.**)»
στο 'Η «ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ» ΤΟΥ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ' του
Κορνήλιου Καστοριάδη, (1998), Εκδόσεις Ύψιλον (σελ. 39).

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Ωστόσο, από **Οβριό** μη φοβάσαι να σε χαφιεδίσει στην Εξουσία. **Ο ξένος**
είναι ιερός. Δεν διάβασες το Δευτερονόμιο: Αγαπάτε λοιπόν **τον ξένον**, διότι
σεις ξένοι εστάθητε εν τη γη της Αιγύπτου;»

στο 'ΑΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ: 1. Η ΛΕΣΧΗ' του Στρατή Τσίρκα, (1961 /
2018), 36^η Έκδοση, 13^η Ανατύπωση, Εκδόσεις Κέδρος, (σελ. 70).

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ, ΣΧΟΛΙΟΓΡΑΦΙΑ, ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ ΤΥΠΟΥ

[1]

«**Η βία στη λογοτεχνία, η αισθητική της αποτύπωση, είναι ένα πολύ ενδιαφέρον
ζήτημα. Διότι αφορά εξίσου και τον συγγραφέα και τον αναγνώστη.**»
στο 'Φερνάντα Μελτσόρ: η Εποχή των Τυφώνων', βιβλιοπαρουσίαση του Γρηγόρη
Μπέκου στο 'Το Βήμα – Βιβλία', Κυριακή 27-3-2022.

[2]

«**Ο κάθε Δήμαρχος** ξέρει πού έχει πρόβλημα.»

στο 'Τα «γερασμένα» αντιπλημμυρικά έργα και οι ευάλωτες περιοχές', του Γιώργου
Λιάλιου, 'Η Καθημερινή', 17-10-2021

[3]

«**Και με τον Πρόσφυγα και με τον Δήμιο**»,

Υπότιτλος εξωφύλλου στην ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ‘ΕΠΟΧΗ’ , ΕΞΩΦΥΛΛΟ, 7-8 Μαΐου 2022.

ΤΕΛΟΣ ΑΥΤΟΛΕΞΕΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ

[2]

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Διαβάστε προσεκτικά και αναλύστε γλωσσολογικά και γλωσσο-φυλετικά το νόμο : 4933/2022 για την ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ. <https://www.e-nomothesia.gr/law-news/demosieutheke-nomos-4933-2022-gia-ten-prostasia-ton-katanaloton.html>

Τί άξιο παρατήρησης και ποιες ανάγκες διορθώσεων παρουσιάζονται εδώ; Είναι οι όροι: ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ και ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ορθοί; Αν ναι γιατί; Αν όχι πάλι γιατί; Επιχειρηματολογείστε!

Σχεδόν οι περισσότεροι νόμοι και τα διοικητικά κείμενα, όπως για παράδειγμα οι εγκύκλιοι, που επεξηγούν την εφαρμογή των νόμων, πάσχουν σοβαρά από αρσενικοποίηση λόγου. Τι πρέπει να κάνουν οι Έλληνες πολίτες για αυτό; Επιπλέον, στην κατηγορία: **ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ** Μπορείτε να κάνετε έρευνα και να ανασύρετε νόμους της προτίμησής σας.

[3]

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΕ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΛΥΚΕΙΑΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ- 2000-2020

Παραδίδονται σε συνημμένο αρχείο όλα τα θέματα των εξετάσεων 3^{ης} Λυκείου της εν λόγω περιόδου.

Το ενδιαφέρον στην εν λόγω κατηγορία κειμένων με ενδεικτικά προβλήματα καταχρηστικής αρσενικοποίησης, έγκειται στο ότι πρόκειται για κρίσιμα ‘εξεταστικά κείμενα’ τα οποία, ως εκ τούτου, καθορίζουν τους νέους και τις νέες, συχνά ανεξίτηλα.

[4]

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ ΑΡΧΕΙΟ ΜΕ ΤΟ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ **PATRICIA NIEDZWIECKI** ‘ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ’ ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ, Νο 40

[file:///C:/Users/user/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/Content.Outlook/HE0VFI3Z/2022-%CE%9A%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%96%CE%9F-%CE%91%CE%A1%CE%A3%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%97%CE%A3%CE%97%20%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%A5-1993-CCAG94001GRC_001%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/AppData/Local/Microsoft/Windows/INetCache/Content.Outlook/HE0VFI3Z/2022-%CE%9A%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%9F%CE%A1%CE%99%CE%96%CE%9F-%CE%91%CE%A1%CE%A3%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A0%CE%9F%CE%99%CE%97%CE%A3%CE%97%20%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%9F%CE%A5-1993-CCAG94001GRC_001%20(1).pdf)

[5]

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ-ΤΡΙΩΝ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ / WORKSHOP

ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΚΑΛΕΙΣΤΕ

να βρείτε μόνες / μόνοι σας ένα ή δύο άρθρα από τον ημερήσιο και κυριακάτικο Τύπο όπου παρουσιάζεται το πρόβλημα που μας απασχολεί. Μπορείτε να παρουσιάσετε το προβληματικό φαινόμενο που εντοπίζετε, είτε με την προτεινόμενη εδώ μέθοδό μας, είτε με κάποιο δικό σας δημιουργικότερο τρόπο.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΜΑΣ:

Στις παραπάνω πέντε κατηγορίες δημόσιου λόγου σας παραθέτω ορισμένα τυχαία και τρέχοντα παραδείγματα χρήσης *λόγου*, ο οποίος κρίνεται, πρωτίστως, αναντίστοιχος με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Ένας τέτοιος *λόγος* κρίνεται αναντίστοιχος με την πραγματικότητα της σύγχρονης μεταπολεμικής Ελλάδας. Γιατί; Επειδή στην εποχή μας και κυρίως στη δική σας εποχή, προφανώς, δεν υπάρχουν μόνο **αρσενικοί μηχανικοί**, ή μόνο **αρσενικοί δάσκαλοι** ή **γιατροί**, ή μόνο **αρσενικοί εραστές** ή **αναγνώστες**. Η παραποίηση της πραγματικότητας είναι κατάφωρη. Τουναντίον, ορισμένα από τα παραπάνω περιγραφόμενα επαγγέλματα τείνουν να γίνονται πλέον ακόμη και γυναικοκρατούμενα! Ευτυχώς, στον εικοστό πρώτο αιώνα, οι γυναίκες, ιδίως οι νεότερες, έχουν εισδύσει στο σύνολο των επαγγελμάτων και των ρόλων του βίου και διάγουν έτσι έναν μοντέρνο τρόπο ζωής, με όλες τις ιδιότητες που απαντώνται στη ζωή του συνόλου της κοινωνίας (ανδρών και γυναικών). Οι δε ανθρώπινες ιδιότητες: εργαζόμενος -η, εραστής / εράστρια, καταναλώτρια / καταναλωτής, γείτονας / γειτόνισσα, αναγνώστης / αναγνώστρια κοκ αφορούν οπωσδήποτε αμφότερα τα φύλα, και άρα κάθε μέλος της κοινωνίας. Επομένως, οποιαδήποτε γλωσσική και περιγραφική διαφοροποίηση ανάμεσά τους, σήμερα, δεν είναι απλώς ανακριβής και λανθασμένη. Είναι φυλετικά επικίνδυνη καθώς ασκεί ανοίκεια διακριτική μεταχείριση εις βάρος των θηλυκών προσώπων.

Εν κατακλείδι, πρόκειται για μια πρακτική έκφρασης στο δημόσιο λόγο, σαφώς καταχρηστική, αχρειαστή, επιβλαβή, ως προς την ισοτιμία των φύλων, και ως προς την πορεία όλων μας προς τον εξισωτισμό.

Το σημαντικότερο είναι ωστόσο, πως τις λεκτικές αυτές καταχρήσεις, που εκτός από άδικες, είναι επιπλέον και αντιαισθητικές και αντικοινωνικές, Παιδαγωγικά μπορούμε να τις αλλάξουμε. Με βούληση και πρόγραμμα.

ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΕΞΙΣΩΤΙΣΜΟΣ ΠΩΣ;

Η ΑΡΣΕΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΥΘΕΙ!

Η προβληματική, όσο και ανυπόφορη αυτή γλωσσική εκτροπή μπορεί να αλλάξει και να ανατραπεί. Πώς; Υπό την προϋπόθεση πως μαθαίνουμε να προσέχουμε ΟΛΕΣ ΚΑΙ ΟΛΟΙ, δεόντως το προβληματικό φαινόμενο και να το αντιμετωπίζουμε, 'ατάκα κι επί τόπου'! Εφόσον, δηλαδή, εντοπίζουμε τις

συνηθέστερες μορφές καταχρήσεων του και εφόσον προβαίνουμε άμεσα σε αντίστοιχες διορθωτικές επισημάνσεις και παρεμβάσεις.

Είναι αξιοσημείωτο πως, άθελά μας, **δράστες** εκφοράς αρσενικοποιημένου λόγου γινόμαστε ή μπορούμε να γίνουμε όλες και όλοι. Επιπλέον, στους **δράστες** εκφοράς καταχρηστικού αρσενικοποιημένου λόγου, είτε συνειδητά, είτε ασύνειδα, και συχνότερα από συνήθεια, ταυτοποιούνται τόσο μεμονωμένα άτομα, όσο και συλλογικότητες. Κεντρικό ρόλο εδώ, διαδραματίζουν επίσης, και κεντρικοί θεσμοί, όπως το κράτος. Συνεπώς, είναι πρωτίστως, απαραίτητη η πλήρης και ακριβής διάγνωση – χαρτογράφηση του γλωσσο-κοινωνιολογικού αυτού προβλήματός μας. Ακολούθως, απαιτείται η αντίστοιχη οργανωμένη παρέμβαση στην κοινωνία και στους θεσμούς, ώστε να μεριμνήσουμε ομού, συλλογικά και τελεσφόρα για την κατάργησή του και την υπέρβασή του.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΩΝ ΟΛΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ / WORKSHOP

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΠΡΑΚΤΕΑ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΘΕΡΙΝΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

[1]

Κατά το παράδειγμα των λημμάτων που σας παρέθεσα ήδη, παραπάνω, καλείστε να συλλέξετε δύο είδη κειμένων τα οποία εμπεριέχουν ανάλογες καταχρηστικές αναφορές λόγου.

[2]

Κατόπιν μπορείτε να προβείτε σε μια σύντομη ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΟΥ / DISCOURSE ANALYSIS, όπου θα εξηγήετε:

(α) τί ακριβώς παρατηρείτε στο συγκεκριμένο περιστατικό *πράξης λόγου*;

(β) γιατί κατά την εκτίμησή σας συμβαίνει αυτό (ερμηνεία);

(γ) με τι ανάλογα περιστατικά *πράξης λόγου* μπορεί να συγκριθεί διαχρονικά και διαπολιτισμικά;

(δ) σε τί πολιτιστικά πλαίσια και συμφραζόμενα απαντώνται συνηθέστερα τέτοιες εκτροπές λόγου και σχέσεων;

(ε) πώς ακριβώς μπορεί να βελτιωθεί, γλωσσικά και κοινωνικά-κοινωνιολογικά η παρατηρούμενη καταχρηστική γλωσσική κατάσταση;

ΤΗΝ ΠΡΟΕΡΓΑΣΙΑ-ΠΡΟΤΟΙΜΑΣΙΑ ΣΑΣ ΑΥΤΗ ΘΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΤΕ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΑΣ, ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ!

Επισημαίνω, τέλος, ότι το πρόβλημα της ευρείας και συνεχιζόμενης, σήμερα, συντήρησης της αρσενικοποίησης του δημόσιου λόγου, ενώ η κοινωνική μας ζωή και η δημόσια πραγματικότητα έχουν αλλάξει δραστικά, δεν αφορά μόνο στις λέξεις / ονόματα των επαγγελματιών, αλλά

απαντάται και σε άλλες ευρύτερες ομάδες εννοιών, όπως είναι οι γενικότερες ανθρώπινες ιδιότητες. Οι ανθρώπινες ιδιότητες, όμως, αφορούν σε ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΡΟΛΟΥΣ και τους επηρεάζουν. Έτσι, εάν δεν θεραπεύσουμε τις εκτροπές, εκσυγχρονίζοντας και εξισώνοντας τους εκφραστικούς μας τρόπους, μοιραία, θα συνεχίζουμε να αντιμετωπίζουμε ανεπίτρεπτα ζητήματα ανισοτήτων. Άρα, το πρόβλημα είναι ευρύτερο, ουσιαστικότερο και εξισωτικά-πολιτισμικά διαβρωτικότερο, από όσο φαντάζει σε πρώτη ανάγνωση.

ΤΕΛΟΣ!!!